Digital Law Landscape

PROMOTE & FUNDING	กฎหมายการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย (กองทุนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย)	กฎหมายการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (กองทุน DE)	กฎหมายสภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย		ความตกลงระหว่างประเทศ
TRADE FACILITATION	กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	กฎหมายการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ	กฎหมายการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล		
DIGITAL INFRASTRUCTURE	กฎหมาย กสทช.	Digital ID	CA		
DIGITAL PAYMENT	กฎหมายระบบการชำระเงิน	พ.ร.ก. การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล	ประมวลรัษฎากร (จัดเก็บภาษี e-Business)		
SECURE ECOSYSTEM	กฎหมาย Cyber Crime	กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	กฎหมาย Cybersecurity		
CONSUMER & BUSINESS TRUST	Online Consumer Protection	Online Disputes Resolution	กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	กฎหมายความลับทางการค้า	กฎหมายแข่งขันทางการค้า
SOFT LAW	Standard and Self-Regulation				International Standard

หลักการ
กฎหมาย e-Transaction

“รองรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์”

ห้ามปฏิเสธเพียงเพราะว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ **(ม.7)**

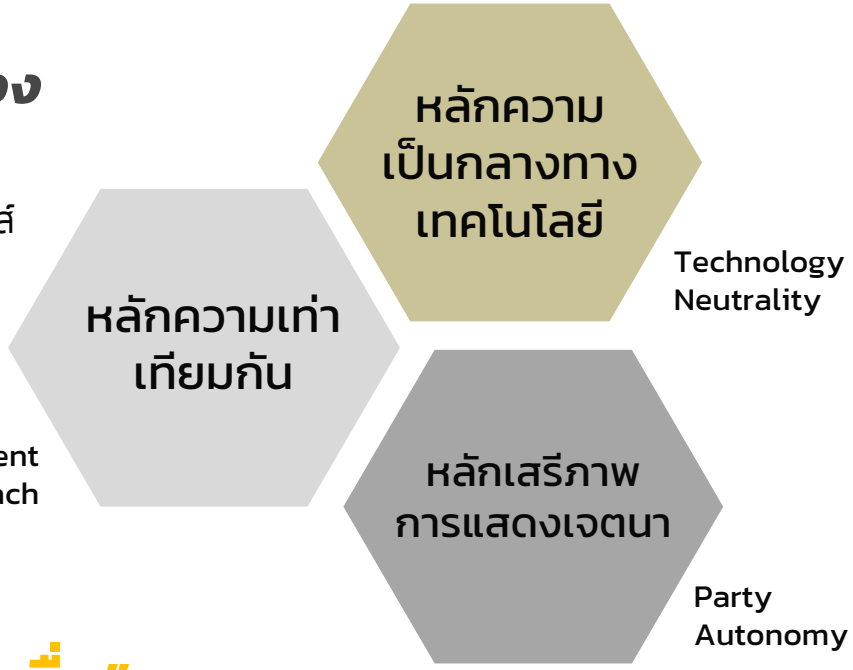

“ใช้บังคับเพื่อเสริมกฎหมายอื่น”

(เสริมให้ทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้)

etda.or.th

การพัฒนาของไทย

กฎหมาย e-Transaction

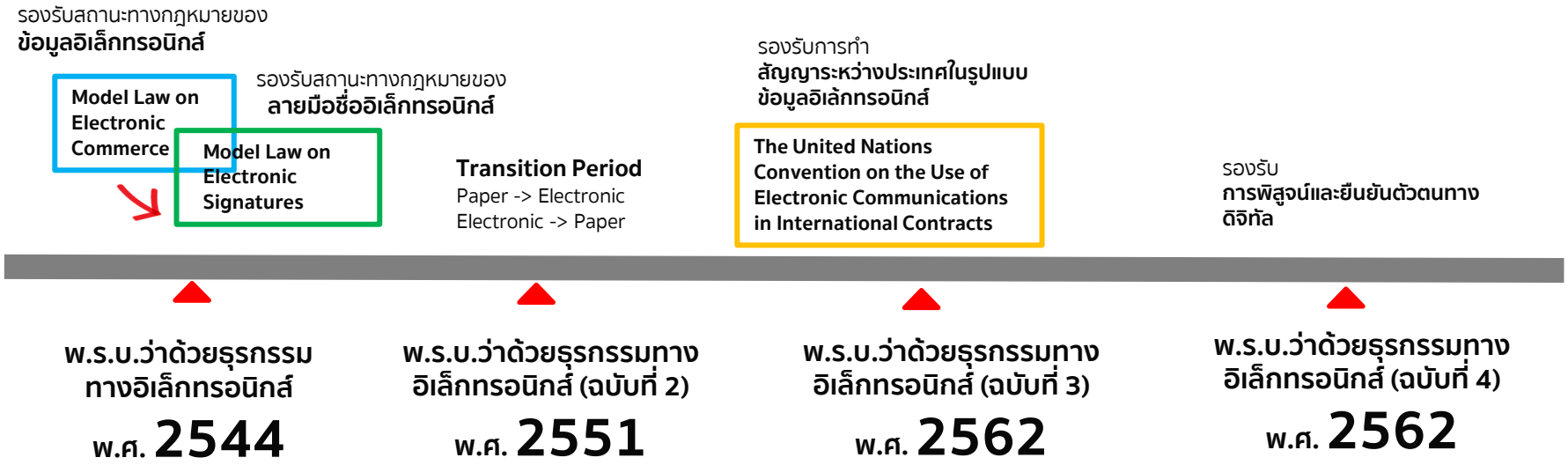

Next Step

UNCITRAL Model Law on Electronic Transferable Records

เช่น ตั๋วเงิน, Bill of Lading

etda.or.th

การพัฒนาของเวทีโลก
ด้าน e-Transaction

United Nations
UNCITRAL

UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce	Legislation based on or influenced by the Model Law has been adopted in **71** States
UNCITRAL Model Law on Electronic Signatures	Legislation based on or influenced by the Model Law has been adopted in **32** States

Next Step

UNCITRAL Model Law on Electronic Transferable Records	Legislation based on or influenced by the Model Law has been adopted in **1** States (Bahrain)

Legal issues related to
identity management and trust services

cc
etda.or.th

กฎหมายที่โยงมายังกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

พ.ร.บ. ศุลากร พ.ศ. 2560

- มาตรา 11

  การดำเนินการทางศุลกากร ถ้าได้กระทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้ถือว่ามีผลโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกับการดำเนินการทางศุลกากรโดยเอกสาร ทั้งนี้ การนำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการศุลกากรให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

- มาตรา 105 วรรคสอง

  หลักเกณฑ์ ระยะเวลา การขยายระยะเวลา วิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยอาจกำหนดให้ยื่นด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ การกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับรูปแบบและวิธีการใช้อิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้เอกสารได้ด้วย รวมทั้งให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

ประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 48) พ.ศ. 2562

- มาตรา 3 โสฬส

  การยื่นรายการหรือเอกสารเกี่ยวกับภาษีอากรและการจัดทำเอกสารอื่นใดตามที่บัญญัติในประมวลรัษฎากร จะกระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด ซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

cc
etda.or.th

พ.ร.บ. ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

“ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์”

ธุรกรรมทางแพ่งและพาณิชย์

เช่น

- การทำสัญญากู้ยืมเงินทางอิเล็กทรอนิกส์
- การปลดหนี้เงินกู้ทางอิเล็กทรอนิกส์

ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ

เช่น

- การยื่นภาษีทางออนไลน์
- การยื่นขออนุญาตนำเข้าส่งออกน้ำตาลทราย

หมายเหตุ ไม่ใช้กับ (1) ธุรกรรมเกี่ยวกับครอบครัว

(2) ธุรกรรมเกี่ยวกับมรดก

etda.or.th

“ใช้บังคับเพื่อเสริมกฎหมายอื่น”

(เสริมให้ทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้)

พ.ร.บ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ → **เสริม** → ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ตัวอย่าง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456

สัญญาซื้อขายสังหาริมทรัพย์ราคาตั้งแต่ **20,000 บาท** ต้องมี**หลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดเป็นสำคัญ**

- **หลักฐานเป็นหนังสือ** → **e-Document ม. 8**
- **ลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดเป็นสำคัญ** → **e-Signature ม.9**

etda.or.th

โครงสร้างกฎหมาย e-Transaction

“ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์”
รองรับการทำธุรกรรมในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องต่างๆ

“ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์”
รองรับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้

“ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์”
รองรับการกำกับดูแลธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญและมีผลกระทบวงกว้าง

“ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ”
รองรับการให้บริการภาครัฐด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

“คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์”
รองรับการมีคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ

“บทกำหนดโทษ”
ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจบริการฯ

etda.or.th

หมวด 1 ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

หมวด 2 ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

Harmonize Law

สร้าง Legal Certainty

รองรับสถานะทางกฎหมาย
เอกสารอิเล็กทรอนิกส์
ให้ใช้ได้แบบกระดาษ

โดยมีเกณฑ์กำหนด เช่น
ทำเป็นหนังสือต้องทำอย่างไร ?
ลายมือชื่อต้องทำอย่างไร ?

หมวด 3 ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

หมวด 3/1 ระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล

Digital Service & Digital ID

- เป็นธุรกิจบริการที่มีความเสี่ยง
- ต้องกำกับดูแลให้ยืดหยุ่น

แจ้ง | ขึ้นทะเบียน | ขออนุญาต

(ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของธุรกิจ)

ที่ผ่านมา **E-Payment** รปท. ดูแล

Digital ID

เพื่อลดการปลอม ฉ้อโกง

Certificate Authority

(CA based on PKI)

PKI (Public Key Infrastructure))

รองรับ Digital ID , e-Signature

etda.or.th

หมวด 4 ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ

Digital Transformation สำหรับหน่วยงานรัฐ

เรื่องสำคัญที่ต้องดูแล

- **ระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์** (เอกสาร ลายมือชื่อ ระยะเวลาเริ่มต้นสิ้นสุด)
- **Cybersecurity**
- **Privacy**

etda.or.th

กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กับ วงจรเอกสาร

e-Document
(ม.8)

e-Signature

ความเป็นต้นฉบับของ
ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
(ม.10)

(ม.9)
ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
เช่น Username Password

(ม. 26)
ลายมือชื่อ
อิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้
เช่น PKI (Digital Signature)

การเก็บรักษาข้อมูล
อิเล็กทรอนิกส์
(ม.12)

การแปลงเอกสาร
(ม.12/1)

การรับรอง
สิ่งพิมพ์ออก
(ม.10 วรรค4)

Transition Period

e-Signature (ม.9) เมื่อกฎหมายต้องการการลงลายมือชื่อ

1 **ระบุตัวผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่อได้**

2 **แสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อกับข้อความที่ลงลายมือชื่อได้**

3 **ใช้วิธีการ ดังนี้**

A ใช้วิธีที่เชื่อถือได้ โดยคำนึงถึง

- ความมั่นคงและรัดกุมของวิธีการที่ใช้
- ลักษณะ ประเภท หรือขนาดของธุรกรรมที่ทำ ฯลฯ
- ความรัดกุมของระบบติดต่อสื่อสาร

หรือ

B ใช้วิธีการอื่นใดที่ตอบ **1** **2** ด้วยวิธีการนั้นเองหรือพยานหลักฐานอื่นประกอบ

etda.or.th

ตัวอย่าง e-Signature

- **Username Password**

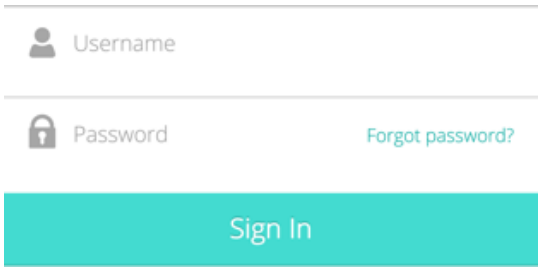

- **E-mail**

- **Fingerprints**

etda.or.th

ลายมือชื่อตามมาตรา 9 และมาตรา 26

- **ลายมือชื่อตามมาตรา 9**
  ต้องใช้วิธีการที่เชื่อถือได้ในการลงลายมือชื่อ

- **ลายมือชื่อตามมาตรา 26**
  กฎหมายให้ถือว่าเป็นลายมือชื่อที่เชื่อถือได้

etda.or.th

e-Signature

ม.9

1. ระบุตัวผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่อได้
2. แสดงได้ว่าเจ้าของลายมือชื่อยอมรับข้อความนั้น
3. ใช้วิธีการที่น่าเชื่อถือ

ม.26

1. ข้อมูลที่ใช้สร้างลายมือชื่อเชื่อมโยงไปยังเจ้าของได้
2. ข้อมูลที่ใช้สร้างลายมือชื่ออยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าของ เมื่อสร้าง
3. สามารถตรวจพบการเปลี่ยนแปลงของลายมือชื่อ / ข้อความ นับแต่สร้างได้

etda.or.th

ความพิเศษของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 26

- บอกได้ว่าลายมือชื่อนั้น Valid หรือ Invalid
- บอกได้ว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ลงลายมือชื่อไว้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือไม่

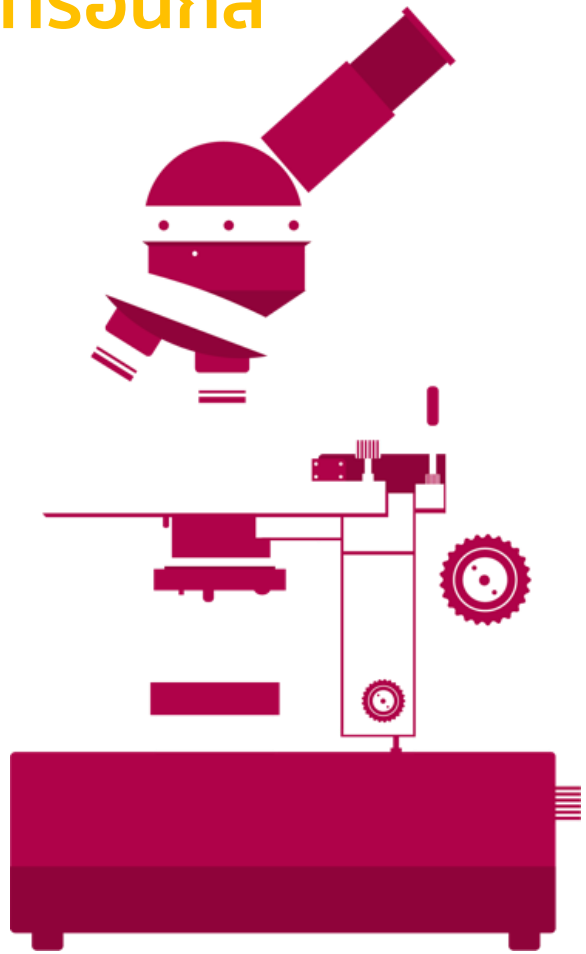

etda.or.th

การรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน

กฎหมายห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ (Admissibility of evidence in court) (ม. 11)

แต่ การที่ศาลจะเชื่อถือในพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ ขึ้นอยู่กับ

- ✓ **ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน**
- ✓ **การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของศาลเอง**

etda.or.th

ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานพิจารณาจาก

- ลักษณะหรือวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
- ลักษณะหรือวิธีการเก็บรักษา ความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลง
- ลักษณะ วิธีการที่ใช้ในการระบุตัวผู้ส่งข้อมูล
- พฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง

etda.or.th

คำพิพากษาไทย (8089/2556)

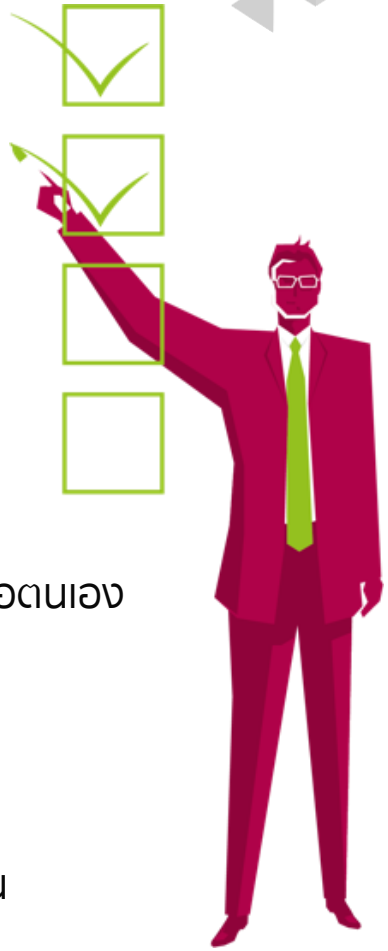

- การเบิกถอนเงินสดจากบัญชีสินเชื่อเงินสด ผ่านตู้ ATM เป็นธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรับฟังได้ตามมาตรา 7
- การนำบัตรกดเงินสดไปถอดนงินและใส่รหัสส่วนตัว เสมือนการลงลายมือชื่อตนเอง ซึ่งถือเป็นการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 9
- เมื่อจำเลยนำบัตรกดเงินสดไปถอนเงิน ใส่รหัสเพื่อทำรายการถอนเงิน และกดยืนยันทำรายการ พร้อมรับเงินสดและสลิป การกระทำดังกล่าวจึงถือเป็นหลักฐานการกู้ยืมเงิน ตามมาตรา 8 วรรค 1

คำพิพากษาไทย (6757/2560)

- การส่งข้อความผ่าน Facebook เพื่อยกหนี้ให้ ถือเป็นการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตาม ม.7 กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- และถือว่าได้มีการทำเป็นหนังสือ หรือมีหลักฐานเป็นหนังสือแล้วตาม ม. 8 กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- รวมทั้งเมื่อปรากฏว่าการส่งข้อความดังกล่าวมีชื่อผู้ส่งด้วย จึงถือว่า ได้มีการลงลายมือชื่อตาม ม. 9 กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์